

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către partea vătămată Tatarciuc Victor prin care solicită casarea sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 28 iunie 2019 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

Melnic Vasile Xxxxx, născut la xxxxxx, originar din r-nul xxx, s. xxxxxx și domiciliat în mun. xxxxxx, str. xxxxxxxxxxxx, ap. xx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 23.06.2017 – 28.06.2019 (prima instanță);
2. 04.03.2020 – 24.11.2020 (instanța de apel);
3. 12.03.2021 – 14.04.2021 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 28 iunie 2019, Melnic Vasile a fost declarat vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale sau a surselor financiare pe un termen de 5 ani.

Conform art. 84 alin. (4) Cod penal, la pedeapsa aplicată lui Melnic Vasile a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin decizia din 05.03.2019 a Curții de Apel Chișinău, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale și surselor financiare pe un termen de 5 ani.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de Tatarciuc Victor, urmând ca asupra acesteia să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Melnic Vasile la începutul anului 2011, acționând cu intenție directă, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, aflându-se în apropierea sediului Curții de Apel

Chișinău, amplasată pe str. Teilor 4, mun. Chișinău, sub pretextul primirii unui împrumut, prin înșelăciune și abuz de încredere, profătând de încrederea acordată și relațiile de rudenie cu Tatarciuc Victor, a dobândit de la acesta suma de 9000 Euro, echivalentul a 148809 MDL, conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a RM la acel moment.

Ulterior, la începutul anului 2012, continuând acțiunile sale intenționate de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane, aflându-se tot în apropierea sediului Curții de Apel Chișinău de pe str. Teilor 4, mun. Chișinău, sub același pretext de primire a unui împrumut, a dobândit de la Tatarciuc Victor suma de 2500 Euro, echivalentul a 38998 MDL conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a RM la acel moment.

La începutul lunii ianuarie a anului 2013, continuând acțiunile sale intenționate de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, aflându-se pe bd. Dacia, mun. Chișinău, sub același pretext a dobândit de la Tatarciuc Victor suma de 1500 Euro, echivalentul a 24462,9 MDL conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a RM la acel moment.

Astfel, Melinc Vasile în perioada de timp de la începutul anului 2011 până la începutul lunii ianuarie a anului 2013, prin înșelăciune și abuz de încredere, profitând de încrederea acordată și relațiile de rudenie cu Tatarciuc Victor a dobândit în mod ilicit de la acesta suma totală de 13000 Euro, echivalentul a 212269,9 MDL, conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a RM la acel moment, sumă pe care a însușit-o neonorându-și obligațiunile asumate față de partea vătămată de a o restitui, cauzând astfel lui Tatarciuc Victor daună în proporții deosebit de mari.

Prima instanță a calificat acțiunile inculpatului Melnic Vasile în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin inducerea în eroare, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților actului juridic nul sau anulabil, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către:

2.1. Procuror, care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri conform ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care Melnic Vasile să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse de 10 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 84 alin. (4) din Codul penal, prin cumul parțial de sentințe, să-i fie stabilită lui Melnic Vasile o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 15 ani cu executarea în penitenciar de tip închis.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat că:

- anterior Melnic Vasile a fost tras la răspundere penală, și anume 1) prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 05 martie 2019, a fost condamnat la 6 ani și 7 luni pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) din Codul penal; 2) prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2019, a fost menținută pedeapsa stabilită de Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) din 05 martie 2019, prin care a fost condamnat la 6 ani și 7 luni pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal. Fapt ce denotă că Melnic Vasile continuă să săvârșescă noi infracțiuni, încalcă intenționat prevederile legii penale, dând dovadă de o totală lipsă de respect față de normele de conduită stabilite;

- la 28 iunie 2019 a fost pronunțat numai dispozitivul sentinței, pronunțarea sentinței integrale fiind stabilită pentru data de 10 iulie 2019, ora 14:00, fapt ce nu a avut loc.

2.2. Partea vătămată Tatarciuc Victor, care a solicitat casarea sentinței primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Melnic Vasile să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră.

În argumentarea apelului, partea vătămată a invocat că:

- prima instanță nu a luat în considerare circumstanțele agravante la stabilirea pedepsei, nu a ținut cont de prevederile art. 77 alin. (1) lit. a), b), n), art. 78 alin. (3) din Codul penal;

- pedeapsa aplicată inculpatului Melnic Vasile, prin sentință, este una prea blândă în raport cu toate circumstanțele cauzei și cu faptul că inculpatul are un număr foarte mare de cauze penale pentru comiterea infracțiunilor similare;

- instanța de judecată la soluționarea acțiunii civile, privind prejudiciu moral și material avea toate pârghiile legii de a soluționa încasarea prejudiciului, dar instanța neîntemeiat a lăsat soluționarea acțiunii de către instanța de judecată de drept comun.

2.3. Inculpatul Melnic Vasile, care a solicitat casarea sentinței primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care fie dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată, invocând că cauza a fost examinată de prima instanță în lipsa lui și a avocatului său.

2.4. Avocatul Pelin Valeriu în numele inculpatului, solicitând casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri de a achitare a inculpatului de sub învinuirea înaintată, iar acțiunea civilă să fie respinsă.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- lui Melnic Vasile i-a fost înaintată învinuirea fără ai fi explicate drepturile, prin ce învinuirea este ilegală și urmează a fi exclusă;

- dacă organele de urmărire penală au o probă cu încălcarea principiilor legalității și loialității, aducând atingere drepturilor garantate de CEDO, iar din aceste mijloace de probă au rezultat fapte sau împrejurări ce au condus în mod direct

și necesar la administrarea în mod legal a altor mijloace de probă, acestea din urmă, urmează a fi excluse, instanțele neputând să-și fundamenteze hotărârea pe aceste probe derivate;

- din probele administrate este cert că încălcările grave, esențiale, comise la întocmirea și adoptarea ordonanței de punere sub acuzare (bănuیت, învinuit) a lui Melnic Vasile, duc la încălcarea dreptului la apărarea lui Melnic Vasile, și dreptului la un proces echitabil, motiv din care instanța urmează să adoptate o hotărâre de încetare a procesului penal în privința lui Melnic Vasile;

- învinuirea este ilegală, deoarece a fost înaintată cu încălcarea legislației și anume, conform art. 63 Cod de procedură penală, dacă bănuیتului în termen de 3 luni nu i se înaintează învinuirea, atunci el se scoate de sub învinuirea penală, iar dosarul penal se încetează. Astfel, învinuirea trebuia să-i fie înaintată lui Melnic Vasile până la 19.04.2015 (în calitate de bănuیت a fost recunoscut la 20.01.2015), însă învinuirea i-a fost înaintată la 20.04.2015, prin ce s-a încălcat art. 230 Cod de procedură penală și conform art. 251 Cod de procedură penală, duce la nulitatea acesteia.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2020, au fost admise apelurile declarate, casată total sentința Judecătoreiei Chișinău (sediul Buiucani) din 28 iunie 2019 și dispusă rejudecarea cauzei de către Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani).

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că instanța de judecată neglijând prevederile art. 17 din Codul de procedură penală și art. 6 par. 3) CEDO a respins demersul inculpatului Melnic Vasile privind acordarea termenului pentru a încheia contract cu un avocat ales, fiind asigurat inculpatul cu un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, continuând examinarea cauzei. Or, potrivit art. 17 alin. (1) inculpatul este în drept de a fi asistat de un apărător ales.

Totodată, instanța de apel a atestat că la examinarea cauzei în fond, inculpatului Melnic Vasile i-a fost lezat dreptul la un proces echitabil, nefiind asigurat cu un interpret în ședința de judecată, fapt prevăzut la art. 16 alin. (2) din Codul de procedură penală.

Mai mult, instanța de apel a reținut că în cadrul examinării cauzei în prima instanță de către acuzatorul de stat a fost emisă ordonanța de modificare a învinuirii din 21 iunie 2019, prin care a fost pus sub învinuire Melnic Vasile, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal (f.d. 92, vol. V).

Instanța de apel a stabilit că actul respectiv a fost adus la cunoștință și înmănat avocatului la 21 iunie 2019, dar nu și inculpatului.

La fel, instanța de apel a notat că potrivit materialelor cauzei inculpatul Melnic Vasile este vorbitor de limba rusă, prin urmare inculpatului nu i-a fost adusă la cunoștință ordonanța din 21 iunie 2019 tradusă în limba rusă, or, jurisprudența

CtEDO indică în mod clar, că potrivit prevederilor art. 6 par. 3 lit. a) acesta exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării persoanei în cauză cu privire la „acuzăția” care i se aduce. Actul de acuzație joacă un rol hotărâtor în trimiterea în judecată: de la comunicarea acuzațiilor, persoana învinuită este oficial înștiințată în scris cu privire la baza juridică și/actuală a acuzațiilor care i se aduc (Kamasinski vs Austria, Pelissier și Sassi vs Franța).

4. Decizia instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către partea vătămată Tatarciuc Victor, care indică temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 2), 4), 5), 6), 7) Cod de procedură penală și solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- pedeapsa aplicată de prima instanță este prea blândă;
- completul de judecată din instanța de apel nu a fost compus potrivit prevederilor art. 33 alin. (1), (2) pct. 6) Cod de procedură penală, or erau și sunt circumstanțe care pun la îndoială rezonabilă imparțialitatea judecătorilor, aceștia fiind arbitrari;

- decizia instanței de apel nu este motivată și este ilegală;

- instanța de apel în decizie a indicat în partea introductivă calitatea s-a procesuală ca fiind - inculpat;

- inculpatul înțelege limba de stat, iar toate informațiile și drepturile sale i-au fost aduse la cunoștință corect în limba de stat, ce este demonstrat prin faptul că inculpatul Melnic Vasile în cadrul dosarului penal cu partea vătămată L. I, a solicitat ca decizia Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019 să nu-i fie tradusă în limba rusă;

- instanța de apel nu s-a expus pe omisiunile de întocmire a cererii de apel depusă de inculpat și avocat, or ultimul nu a fost împuternicit potrivit legii, iar inculpatul a depus apelul în limba rusă, scris de mână, cu un conținut ce contravine prevederilor art. 405 Cod de procedură penală;

- nu a avut acces la examinarea tuturor probelor prezentate de partea apărării în ședința instanței de apel, în special a recipisei din 04.07.2013.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este

în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat nu îndeplinește cerințele de conținut, prevăzute de art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs, recurentul critică soluția instanței de apel privind dispunerea rejudecării cauzei de prima instanță, solicitând casarea hotărârii nominalizate, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, din motivul că instanța, la judecarea apelurilor nu a respectat cerințele prevăzute la art. art. 414, 415 Cod de procedură penală și a admis apelurile declarate cu dispunerea rejudecării cauzei de prima instanță.

Colegiul penal atestă că recurentul a trecut cu vederea că, potrivit dispozițiilor art. 415 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, poate adopta și o decizie, prin care să admită apelul, să caseze sentința primei instanțe și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată se dispune numai atunci când nu a fost citat inculpatul, nu i s-a asigurat dreptul la interpret, nu a fost asistat de un avocat sau au fost încălcate prevederile art. art. 33-35 Cod de procedură penală.

Apelul fiind al doilea grad de jurisdicție penală, este o cale de atac ordinară, sub aspect de fapt și de drept, care poate fi folosită împotriva hotărârilor de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, pronunțate asupra fondului de către o instanță judiciară inferioară.

Dar, în cazul în care instanța de apel a dispus rejudecarea cauzei de către prima instanță se prezumă că ultima nu a judecat fondul cauzei conform rigorilor prevăzute de lege.

În speță, drept temei pentru casarea sentinței și dispunerea rejudecării cauzei, instanța de apel a reținut că, la judecarea cauzei în prima instanță nu i-a fost asigurat inculpatului dreptul la un interpret și că nu i-a fost asigurat dreptul de a fi asistat de un avocat ales.

În același timp, potrivit art. 420 alin. (1), 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță. Conform art. 430 alin. (1) pct. 3) - 5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină denumirea instanței care a pronunțat sentința, fapta constatată și dispozitivul sentinței, denumirea instanței care a adoptat decizia în apel, dispozitivul deciziei în apel și argumentele admiterii sau respingerii apelului, argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală.

Aceste prevederi legale, denotă că recursul ordinar declarat împotriva hotărârilor instanțelor de apel corespunde celui de-al treilea grad de jurisdicție penală și este declarat împotriva hotărârilor judecătorești de condamnare, de

achitare sau de încetare a procesului penal, date în ultimul grad de fond, pentru erorile de drept pe care le conțin.

Pe cale de consecință, cazul de neepuizare a gradului doi de jurisdicție în sensul vizat mai sus, exclude exercitarea controlului judiciar prin intermediul recursului ordinar în aspectul celui de-al treilea grad de jurisdicție.

Prin urmare, normele de drept nominalizate prescriu, în mod expres, că pot fi atacate cu recurs ordinar doar hotărârile judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, dar nu și de dispunere a rejudecării cauzei.

Raportând la speță prevederile art. 420, 430 Cod de procedură penală, comentariile și explicațiile practicii unitare a Curții Supreme de Justiție, potrivit căreia deciziile prin care s-a dispus rejudecarea cauzei nu sunt supuse căilor de atac, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat și, potrivit legii, se impune inadmisibilitatea acestuia, din motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

6. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către partea vătămată Tatarciuc Victor împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe **Melnic Vasile Xxxxx**, din motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **14 aprilie 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie